

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/61/2020
Identifikačné číslo spisu: 8819203243
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Oľga Trnková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8819203243.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne ANTIK Telecom, s.r.o., so sídlom v Košiciach - Sever, Čárského 10, IČO: 36 191 400, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Kerecman, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Rázusova 1, IČO: 36 588 725, v mene a na účet ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Kerecman, proti žalovanej F. S. bývajúcej vo D., o 63, 04 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp.zn. 5 Csp 94/2019, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu krajského súdu v Prešove z 12. decembra 2019 sp.zn. 19 Co 118/2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie krajského súdu v Prešove z 12. decembra 2019 sp.zn. 19 Co 118/2019 a uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou z 28. augusta 2019 č.k. 5 Csp 94/2019-40 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súde Vranov nad Topľou na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1/ Okresný súd Vranov nad Topľou uznesením z 28. augusta 2019 č.k. 5 Csp 94/2019-40 konanie zastavil a žiadnej zo strán nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že z Registra obyvateľov SR zistil, že fyzická osoba označená menom a priezviskom F. S. s dátumom narodenia XX. N. XXXX sa v evidencii obyvateľov SR nenachádza. Vychádzajúc z citovaných ustanovení a vzhľadom na to, že žalovaná označená žalobkyňou, t.j. s dátumom narodenia XX. N. XXXX (správne malo byť XX. N. XXXX) ako subjekt neexistuje, pričom ide o taký nedostatok konania, ktorý nemožno odstrániť. V tejto súvislosti poukázal na právny názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5 Cdo 130/2001, ktorý následne citoval a tiež na skutočnosť, že žalovaná bola rovnako označená jednak v žalobe a jednak v zmluve uzavretej so žalobkyňou. O trovách konania rozhodol podľa § 256 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP.

2/ Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobkyne uznesením z 12. decembra 2019 sp.zn. 19 Co 118/2019 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Uviedol, že zo spisu vyplýva, že žalobkyňa v žalobe označila žalovanú ako F. S., dátum narodenia XX. XX. XXXX, bydlisko G.. V predmetnej zmluve je tiež u tejto fyzickej osoby uvedený dátum narodenia XX. XX. XXXX a rovnako je takýto dátum narodenia uvedený aj v dodatku k zmluve. Z vykonaného šetrenia vyplýva, že F. S., trvale bytom

D., má dátum narodenia XX. XX. XXXX. V odvolaní žalobkyňa opäť uviedla, že žalovanou je táto fyzická osoba s dátumom narodenia XX. XX. XXXX. Odvolací súd konštatoval, že súd nie je povinný žalobkyňu poskytovať súčinnosť pri zisťovaní identifikačných údajov žalovaného, keďže by tým mohlo dôjsť k porušeniu zásady rovnosti strán sporu a zásady kontradiktórnosti. Podľa jeho názoru pri identifikácii žalovanej tak, ako to žiadala žalobkyňa v odvolaní, nemôže postačovať uvedenie čísla občianskeho preukazu len z toho dôvodu, že ho žalobkyňa pri uzatváraní zmluvy mala k dispozícii. Údaje žalovanej mala teda žalobkyňa stotožniť tak, aby dátum narodenia a číslo občianskeho preukazu jednoznačne a nepochybne identifikovali tú istú osobu, ktorá má byť žalovaná v danom konaní. Keďže žalobkyňa ani v odvolaní túto rozdielnosť neodstránila, vychádzajúc z listinných dokladov, odvolací súd konštatoval, že žalobkyňa žalovala subjekt, ktorý nedisponuje procesnou subjektivitou, resp. že neexistuje v čase začatia konania. Preto ide o neodstrániteľnú podmienku konania, ktorej následkom je obligatórne zastavenie konania.

3/ Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala dovolanie žalobkyňa. Navrhla uznesenia oboch súdov nižšej inštancie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie okresnému súdu. Dovolanie podala z dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP, teda preto, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Mala za to, že je potrebné striktné rozlišovať prípady, keď je ako strana sporu označený niekto, kto nemá právnu subjektivitu, pretože vôbec neexistuje (§ 61 CSP) a prípady, ak je niekto označený nesprávne alebo neúplne. V prejednávanej veci označila žalovanú (fyzickú osobu) menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu a dátumom narodenia, po tom, ako súd prvej inštancie uznesením konanie zastavil, v podanom odvolaní označila žalovanú namiesto dátumom narodenia iným identifikačným údajom, t.j. číslom občianskeho preukazu, čo je v súlade s § 133 ods. 1 CSP. V prípade, keď z predmetnej zmluvy, pripojenej k žalobe, nepochybne vyplýva, že osoba menom F. S., ktorá zmluvu riadne podpísala, je existujúcou osobou, teda skutočným problémom nebolo zažalovanie neexistujúceho subjektu, ale len nesprávne uvedený údaj o dátume jeho narodenia. Ak súd prvej inštancie na základe lustrácie v registri obyvateľov zistil, že pri uvedení dátumu narodenia v žalobe došlo k zjavnej vade, ktorá je nepochybne odstrániteľným nedostatkom žaloby, avšak neuskutočnil potrebné procesné úkony s cieľom odstránenia väd žaloby v zmysle § 129 ods. 1 CSP, ale namiesto toho konanie zastavil, a odvolací súd jeho pochybenie neodstránil, bol tento postup prejavom neprimeraného a prísneho formalizmu. Tento je z hľadiska základných princípov civilného sporového konania, a potreby poskytnutia spravodlivej a účinnej ochrany ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov (čl. 2 ods. 1 CSP) neprípustný.

4/ Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

5/ Najvyšší súd SR (ďalej len „najvyšší súd“) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné.

6/ V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7/ Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8/ Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

9/ V danom prípade dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10/ Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11/ Dovolateľka namietala, že bolo porušené jej právo na spravodlivé súdne konanie, pretože súd zastavil konanie, hoci pre takýto postup neboli splnené podmienky. Žalovaným subjektom v danom prípade nebola neexistujúca fyzická osoba, ale došlo k nesprávnemu uvedeniu jej dátumu narodenia, pričom ju označil iným identifikačným údajom (číslom občianskeho preukazu). Teda išlo o zjavnú vadu, t.j. odstrániteľný nedostatok žaloby.

12/ Za nesprávny postup súdu, ktorým možno strane znemožniť, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že dôjde k porušeniu práva na spravodlivý proces, sa považuje aj zastavenie konania, hoci pre takéto rozhodnutie neboli splnené podmienky. O takýto prípad v danej veci ide.

13/ Ak je stranou fyzická osoba, musí byť v žalobe označená menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu alebo pobytu, dátumom narodenia alebo iným identifikačným údajom (§ 133 ods. 1 CSP). Tieto náležitosti sú stanovené obligatórne a ak v žalobe chýbajú, súd musí tento nedostatok (vadu konania) odstrániť postupom podľa § 129 CSP. Žalobca však nemusí mať vedomosť o dátume narodenia alebo rodnom čísle žalovanej fyzickej osoby, pričom tieto údaje nie sú ani verejne dostupné. Bezvýhradné trvanie na týchto identifikátoroch by znamenalo odňatie spravodlivosti. Preto, ak je fyzická osoba označená identifikačnými údajmi, ktoré umožňujú jej identifikáciu a nezameniteľnosť s inou osobou, žaloba nemusí obsahovať dátum narodenia alebo rodné číslo. V konkrétnom prípade však môžu byť tieto identifikátory nevyhnutné, pretože identifikácia konkrétneho účastníka nebude možná. Ak napríklad dve fyzické osoby majú rovnaké meno a priezvisko, bývajú na rovnakej adrese a sú štátnymi občanmi rovnakého štátu, nepochybne len identifikačný údaj o dátume narodenia, či rodnom čísle umožní ich rozlíšenie (pozri Veľké komentáre Števíček . Ficová . Baricová . Miesiarkinová . Bajánková . Tomašovič a kol. *Civilný sorový poriadok, Nakladatelství C. H. Beck*, 2016, str. 489).

14/ V danej veci žalobkyňa označila žalovanú (fyzickú osobu) menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu a dátumom narodenia a následne aj iným identifikačným údajom, t.j. číslom občianskeho preukazu. Z vykonaného šetrenia súdom (lustrácií) nevyplýva, že by existovali viaceré (fyzické) osoby, ktoré by mali rovnaké meno, priezvisko a bývali by na rovnakej adrese, ako žalobkyňou označená žalovaná. Naopak, v odpovedi na lustráciu v Registri obyvateľov je uvedený dátum narodenia označenej žalovanej XX. XX. XXXX. Preto, ak z predložených dokladov pripojených k žalobe a následného šetrenia nepochybne vyplývalo, že označená žalovaná nie je neexistujúcim subjektom, ale došlo len k nesprávnemu uvedeniu dátumu jej narodenia (mesiaca júl namiesto januára) a navyše žalovaná bola označená iným identifikačným údajom (číslom občianskeho preukazu), došlo k zjavnej vade žaloby, ktorá je odstrániteľným nedostatkom žaloby postupom súdu podľa § 129 CSP.

15/ Z uvedeného možno vyvodiť, že sudy nižšej inštancie v danej veci dôsledne nerozlišovali medzi nedostatkom podmienky konania (nedostatok procesnej subjektivity žalovanej) a vadou žaloby ako navzájom nezameniteľnými pojmami procesného práva, samostatne upravenými, ktoré majú odlišné dôsledky a s ktorými sa spája aj rozdielny postup. Nedostatok podmienky konania nie je vadou žaloby z hľadiska jej správnosti, či úplnosti a vada žaloby naopak nepredstavuje nedostatok podmienky konania. Nesprávnosť alebo neúplnosť označenia strany sporu v žalobe je dôvodom na postup podľa § 129 CSP a nie dôvodom na zastavenie konania podľa § 62 CSP.

16/ Dovolanie žalobkyne je teda podľa § 420 písm. f/ CSP nielen prípustné, ale aj , ako vyplýva z uvedeného, keď oba sudy nesprávnym procesným postupom (zastavením konania) znemožnili žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že bolo porušené jej právo na spravodlivý proces, aj dôvodné. Preto dovolací súd zrušil rozhodnutia súdov nižších inštancií a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu (§ 449 CSP).

17/ Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.